

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Dissertationes Juridico-Theologicæ De Jure, & Justitia

Karchne, Simon

Augustæ Vindelicorum ; [Graz], 1714

§. I. De Triplici genere bonorum clericorum

urn:nbn:de:hbz:466:1-40013

recreandum ejus olfactum, aut exhibeat spectaculum pretio dignum, aut vehat secum in curru, aut si per manus Religiosi projiceret gemmam pretiosam in Mare, hoc casu Religiosus in consideratione physica non habet se merè passivè, at benè in æstimatione morali, cum moraliter seu Prudentum judicio perinde sit, ac si Dominus ipse gemmam abjiceret. Idem est, si Dominus dat Religioso pecuniam, quam reddat tertiæ personæ sine utilitate in ipsum redundante, aut Nomine Domi-

ni largiatur pauperibus; censetur enim purum Domini instrumentum; e contra quando Religiosus se non habet, aut physicè, aut moraliter merè passivè, neque ut purum instrumentum circa aliquas operationes, sed eas in commodum suum vertit per activnem, in qua in morali æstimatione sed habet activè, peccat contra votum paupertatis, qualiter diximus paulò antè se habere Religiosum sine Licentia prandentem apud sæcularem,

§. XVII. Dissertationis I. Articuli VI.

Quinque sequelæ contra votum paupertatis & totidem Propositiones de paupertate in Societatis Scholis doceri vetitæ.

DE his sequelis & propositionibus vide à num. 393.

ARTICVLVS SEPTIMVS.

De Beneficiatorum Dominio.

§. I.

De Triplici genere bonorum Clericorum.

60. **C**lericorum bona sunt Triplicia: Primò Patrimonialia ut acquisita titulo hæreditatis, Artis, Laboris, Contractus, &c. Secundo quasi Patrimonialia, quæ Clericis in fidelium gratiam occupatis dantur non tanquam fructus beneficij, sed ut merces laboris E. g. pro lectione Missæ, Concione,

ne, Funere, Sacramentorum Administratione, quo probabilius spectant distributiones pro presentia, seu ea portio, quæ Canonicis ad Divina in Choro presentibus dantur, etsi portiones ejusmodi sint extractæ ex redditibus Ecclesiæ, nam etiam tales sunt laboris stipendium, proinde profanantur ab Ecclesia, id est traduntur Clericis sine obligatione easdem expendendi in pias causas, sicut hoc modo profanatur ea pars, quam dat Ecclesia pauperibus, cantoribus, &c. Lugo *Disput. 3. n. 24.*

Item ut probat Haunoldus *tom. 1. tract. 4. num. 87.* Contra Navarrum Azor, &c. redditus Capellanæ tam collativæ seu inamovibilis, quam non collativæ sive amovibilis accensendi sunt, quasi Patrimonialibus, quia ex intentione fundatorum censentur esse missarum stipendia. Item proventus Vicarij temporalis sunt quasi Patrimoniales.

An fructus commendæ & pensiones sint bona quasi Patrimonialia decidetur *num. 65.*

Tertiò sunt bona Ecclesiastica, sive beneficiaria; hæc secundum originem spectant directè ad ipsam Ecclesiam, suntque ea, quæ primitus à fidelibus sunt oblata, aut incorporata, sive ea sint mobilia, ut vasa sacra sive immobilia ut prædia, horti, decimæ, &c. Ad ministrorum sustentationem.

In primitiva Ecclesia fuerunt hæc bona communia pro indigentibus *Can. Quoniam quidquid causa 16. q. 1.* Hanc vivendi rationem introduxerunt Apostoli Hierosolymis degentes non recipientes ulla stabilia (non quod non licebat, sed quia non expediebat, eo quod ob persecutiones in Judæa Ecclesia esset transferenda

ad gentes) hinc fideles prædia sua vendentes pretia eorundem offerebant Apostolis, fuerantque assignati Diaconi, qui ea singulis distribuerent, & superflua pauperibus erogarent, ut habetur *Act. 6. 4. & 5.*

At postquam persecutio fuit superata, & Principes sæculares facultatem dederunt proficendi Evangelium, cresceretque multitudo fidelium, ac Ministrorum, expediebat habere prædia, seu bona etiam immobilia, ex quibus perpetuo provideretur Ecclesijs, hujusque Ministris more veteris Ecclesiæ ex mandato DEI in singulis tribubus possidentibus prædia Sacerdotibus, ut constat *ex c. 34. Numerorum cap. videntes causa 12. q. 1.* Ubi Urbanus Papa fatetur tunc adhuc Clericos ex his bonis nihil proprium habuisse, sed alebantur in communi ex communibus Ecclesiæ redditibus, unde inquit Gormaz *Disput. 8. n. 415.* Canonici Regulares dicebantur: postea cum Clerici ægre carerent bonis proprijs, fuit jis permissum dominium Patrimonij eâ tamen lege ut proprium possidentes nihil acciperent ex destinatis in sustentationem pauperum Clericorum, ac Laicorum.

Tandem aucto numero Clericorum cessavit communis eorum cohabitatio, bonaque Ecclesiæ cœperunt dividi in 4. classes. Primâ erat pro mensa Episcopi, Secundâ pro Ecclesiæ fabrica, Tertiâ pro Eleemosynis in pauperes, peregrinos, aut pro causis pijs. Quartâ pro mensa capitulari, ut ea inter Clericos Beneficiarios pro singulorum dignitatibus dispenseretur.

Divisio hæc cœpit sub Annum 471. sub Simplicio Papa *Can. de redditibus causa 12. q. 2.* Ubi jubet ut Gaudentius Epi-

Episcopus, qui triennio tres Reliquas portiones sibi tantummodo vendicabat, restituat, quia inquit Glossa verbo *triennio*, licet per triennium possederit res Mobiles Ecclesie, furtum commisit.

Verum hæc divisio non fuit constanter observata: unde factum, ut pars pauperum teste Palao in nulla ferè Ecclesia intacta reperiretur, hodièque ignoretur, quo devenerit, an cum Episcopi, aut Clerici portione sit confusa? an nova inde erecta beneficia? aut an ad sæculares pauperes pervenerit? Ubi Notandum, quod esse bona pauperum non sit quid essenziale, ac intrinsecum ipsis bonis: si enim ita esset, etiam postquam pauperibus dantur, retinerent hanc naturam, proinde nequirent expendi ab ipsis, nisi in pias causas contra omnes igitur possunt profanari, id est, cessare obligatio ea expendendi in causas pias. His præmissis.

61. Certum est primò Clericos habere plenum dominium Patrimonialium, & quasi Patrimonialium, quia nullus admittit eis horum proprietatem, & quidem de Patrimonialibus est indubitatum, de quasi Patrimonialibus plerique sentiunt Canonistæ id ipsum contra Innocentium & Abbatem: Ministri enim Ecclesie non debent esse deterioris conditionis, quam sæculares. Hi autem acquirunt stipendiorum proprietatem: atqui per n. 60. quasi Patrimonialia sunt quasi stipendia. Hinc.

Certum est secundò si Beneficiarij ex præfatis bonis vixerint, posse eos uti compensatione ex fructibus beneficij (nisi forte expressè intenderint non uti compensatione, quod non est facile præsumendum, cum nemo privet se jure suo) nemo enim tenetur militare propriis stipendijs.

Certum tertio quod bona beneficia, seu Ecclesiastica stabilia, &c. non sint in dominio Ecclesiasticorum in particulari, probabilius tamen est eorum dominium esse penes communitatem Clericalem, administrationem autem eorundem esse penes particulares nempe Episcopos, Capitula Præpositos, &c. per n. 31.

Difficultas est de redditibus bonorum, ex quibus erecta sunt beneficia, quis sit eorum Dominus Proprietarius. Communior veriorque sententia Theologorum contra plures Canonistas respondet ipsos Beneficiarios esse Dominos quoad eam partem fructuum, quæ congruæ sustentationi est necessaria. Ratio est, quia hæc pars est justa eorum merces, quam spectare ad eos ut Dominos est proximè dictum, unde dicitur Lucæ 10. *Dignus est operarius mercede sua* & 1. Corint. 9. *Qui militat stipendijs suis unquam? nescitis, quoniam, qui in Sacrario operantur, quæ de Sacrario sunt, edunt & qui altari deserviunt, cum altari participant*: Hæc omnia stabiliuntur *Cap. cum sit Romana. De Simonia.*

Rectè autem monet Navar. *de redditibus q. 1. monito 45.* Quod sicut verum pretium non est indivisibile sed habet latitudinem, nempe datur infimum, medium, & summum, ita etiam congrua sustentatio suos habet gradus, unde sicut quisque licitè potest vendere rem suam pretio justo summo, ita potest pretium summum congruæ sustentationi necessarium appropriare sibi beneficiarius, proinde si sustentatio congrua se, suamque familiam sustentandi sit E. g. florenorum 500. media erit 600. summa 700. unde potest facere suos quorannis 700. florenos, consequenter quidquid ex his re-

manserit parcius vivendo, quam potuerit licite, spectabit ad quasi Patrimonialia, consequenter poterit de jis licite disponere etiam per testamentum in quosvis usus de se non malos etiam profanos Lugo num. 53.

Dicitis quod habentes Patrimonium beneficiarij non teneantur vivere ex eo, sed ex fructibus Ecclesiasticis non obstat D. Hieronymus relatus *Can. quoniam quidquid. causa 16. q. 1.* Sic loquens: *qui autem bonis parentum sustentari possunt, si quod pauperum est, accipiant, sacrilegium profecta committunt, & per a-*

busionem talium iudicium sibi manducant, & bibunt. Non obstat inquam, quia ut glossa ibi notat: loquitur de Clericis non servientibus Ecclesie, quibus etiam primis temporibus sustentatio datur ex relicta portione pro Eleemosynis, His ut certis stabilitis,

Controversia tota superest decidenda, an reddituum superfluum, hoc est, excedentium summam quantitatem congruam sustentationi necessariam Beneficiarij sint Domini, & in quales usus possint, debeantque expendere: Sic itaque.

§ II.

An Beneficiarij sint Domini reddituum superfluum.

62. **N**Egat Navarrus post Archidiaconum, quam sententiam fusillime propugnat P. Gormaz hic *Disput. 8. à n. 431. ad n. 483.* concedens Beneficiarios reddituum superfluum esse Dominos adæquatos adæquatione objecti, se uero adæquatione juris: Unde negat esse plenos Dominos: dicit enim, quod ubi non existat distincta portio pro pauperibus à fructibus Beneficij, portio eorum sit commixta, & confusa cum hisce fructibus, hoc casu Beneficiarius acquirit jus ad totum non totalitate juris, quia debet ex eo toto extrahere aliquid, & ex justitia dare pauperibus, sed totalitate objecti: ad hoc enim satis est, quod bona extrahenda pro pauperibus, ita sunt commixta suis, ut nequeant decerni. *Argumento expresso.*

si alienis nummis ff. de solut. & liberationibus, ubi deciditur alienos nummos meis commixtos, quin possint discerni, fieri meos: nihilominus ex justitia debeo eos restituere illi, cujus erant: sic si sustentationi congruam aliquid superfit Beneficiatis, hoc ex justitia debetur pauperibus: consequenter hi habent ad id jus proprietatis ad rem, ut urget Præfatus Author.

Affirmat communior Theologorum, & Canonistarum ultra 50. citantur apud Haunoldum *tom. 1. tract. 4. n. 68.* inter quos Prosper Fagnanus celebris Canonista.

Dico primò ubi reperitur etiamnum portio pauperum seorsum assignata, debent Beneficiati ex justitia eam expendere in